

Someron perusopetukseen
valmistavan opetuksen
opetussuunnitelma
1.8.2016

Somero

SISÄLTÖ

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	1
2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma	3
3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa	4
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	5
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	7
4 Toimintakulttuuri	8
4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat	8
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet	9
5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	10
6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	11
6.1 Opetuksen eriyttäminen	11
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö	12
6.3 Oppilashuolto	13
6.4 Oppilaanohjaus.....	14
6.5 Suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	14
7 Oppilaan arviointi	16
8 Todistukset	17
9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	18

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Somerolla perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään niille esi- ja perusopetusikäisille Suomeen muuttaneille tai Suomessa syntyneille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla suomen kielen taito tai opiskeluvalmiudet eivät vielä riitä perusopetuksessa opiskelemiseen. Esiopetuksessa valmistavaa opetusta järjestetään integroiden muun esiopetuksen yhteyteen lähipalveluperiaatteen mukaisesti. Vuorovaikutus toisten kanssa on keskeinen oppimisen perusta. Oppiminen on myös kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Oppimisen kannalta on tärkeää opittavan asian tai taidon monikanavaisuus: lapsi oppii leikkien, liikkuen ja tutkien. Esiopetuksessa toimivan henkilökunnan tehtävä on tarjota erilaisia, moninaisia tapoja oppimiseen lapsen mielenkiinnon ja henkilökohtaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden. Myös kielen oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja siksi on tärkeää, että maahanmuuttajataustaiset lapsilla on mahdollisuus olla ikäistensä parissa.

Perusopetukseen valmistava opetus on keskitetty Joensuun kouluun. Valmistava opetus järjestetään joko erillisenä valmistavan luokan ryhmäopetuksena tai yleisopetuksen ryhmässä integroiden. Yhdellekin oppilaalle voidaan antaa valmistavaa opetusta. Someron

valmistavan opetuksen ryhmäkokosuositus on enintään 10 oppilasta. Oppilas voi aloittaa valmistavan opetuksen milloin tahansa kouluvuoden aikana.

Valmistava opetus kestää yhden kalenterivuoden lähikoulupäätöksen päivämäärästä lukien. Tarvittaessa valmistavan opetuksen kestoa voidaan pidentää. Someron valmistavan opetuksen kesto on enimmillään 18 kuukautta. Toisaalta oppilas voi siirtyä jo aiemmin perusopetukseen, jos hänen taitonsa katsotaan siihen riittävän. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen tai muuhun hänelle soveltuvaan opetukseen. Integrointi suunnitellaan ja toteutetaan koulun opettajien yhteistyönä, jota rehtori tukee ja jolle hän luo työjärjestykselliset edellytykset.

Esiopetuksen valmistavassa opetuksessa lapselle laaditaan lapsen esiopetuksen opetussuunnitelma (leops) yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Valmistava opetus toteutetaan perusopetuksessa oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat, oppilaan ikä ja kehitystaso sekä oppimistaso ja opiskeluvalmiudet. On tärkeää, että valmistavan opetuksen opettaja on tietoinen oppilaan kielitaustasta ja hänen oman äidinkielen taidostaan. Avainasemassa on yhteistyö oppilaan oman äidinkielen opettajan kanssa. Näin saadaan myös mahdollisimman varhain selville, onko oppilaalla mahdollisesti kielellisiä oppimisvaikeuksia, jotka on otettava opetuksessa huomioon. Opetusta eriytetään oppilaan iän ja opiskeluvalmiuksien mukaan. Jo alusta lähtien pyritään oppilaita integroimaan siihen luokkaan, josta tulee heidän kotiluokkansa valmistavan opetuksen jälkeen. Integrointi aloitetaan oppiaineista, joissa kielitaito ei ole keskeisessä asemassa. Integroinnilla edistetään maahanmuuttajaoppilaan ja yleisopetuksen oppilaiden välistä vuorovaikutusta ja tuetaan opiskeltavan oppiaineen sisällön omaksumista. Valmistavan opetuksen päättyessä ja yleisopetukseen siirryttäessä oppilaalle laaditaan aina erillinen opinto-ohjelma, jossa otetaan huomioon oppilaan kielelliset valmiudet.

Maahanmuuttajataustaisen oppilaan opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon oppilaan kotoutumisen ja hyvinvoinnin kannalta tärkeät yhteistyötahot. Yhteistyötahoista saa lisätietoa Someron kaupungin kotouttamisohjelmasta.

Erityisen tärkeä on luoda luottamukselliset suhteet kodin ja koulun välille.

Valmistavan opetuksen ryhmän oppilaat ovat oikeutettuja koulun normaaleihin tuki- ja oppilashuoltopalveluihin.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Oppilaalle laadittavassa opinto-ohjelmassa määritellään suomi toisena kielenä -opetuksen lisäksi perusopetuksen oppiaineissa annettava opetus. Oppilaan kaksikielisyyteen kasvua pyritään tukemaan mahdollisuuksien mukaan. Valmistavan opetuksen opettaja tekee yhteistyötä perusopetuksen opettajien kanssa toteuttaessa oppilaiden integrointia ja opetusta perusopetuksessa. Oppilaan oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

Esiopetuksen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomen kielen oppimisessa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilaan luku- ja kirjoitustaidon kehittymistä. Opinto-ohjelmassa huomioidaan oppilaan taito- ja ikätaso sekä valitaan opettavat sisällöt siten, että ne tukevat oppilaan kotoutumista luokka- ja kouluyhteisöön sekä selviytymistä päivittäisistä arkitilanteista. Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun yhteisiin tapahtumiin ja toimintoihin kielitaidon, vuorovaikutustaitojen ja sosiaalisten suhteiden edistämiseksi.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan opetusta eriytetään oppilaan ikä ja opiskeluvaiheiden huomioiden. Opetuksessa keskitytään ensisijaisesti sellaisiin oppisisältöihin, joita oppilas tarvitsee perusopetukseen siirryttäessä. Oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen oppilaiden edistymistä tuetaan tarpeen mukaan pedagogisin, oppilashuollollisin ja ohjauksellisin tukitoimin. Esi- ja perusopetukseen valmistavan opetuksen tukena Somerolla toimii oppilashuollon ohjausryhmä. Oppilashuollon ohjausryhmä kehittää valmistavan opetuksen toimintamalleja ja suunnittelee valmistavan opetuksen ja perusopetuksen yhteistyötä. Yksikkökohtaisen valmistavan opetuksen suunnittelusta ja opetusjärjestelyistä vastaa rehtori yhdessä valmistavan luokan opettajien ja s2-opettajien kanssa.

Jos oppilas ei saavuta vuoden aikana valmistavassa opetuksessa sellaista suomen kielen taitoa, joka riittää perusopetuksessa opiskeluun, hän voi jatkaa vielä enintään kuusi kuukautta valmistavassa opetuksessa. Hän voi myös siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti, tai hänen opiskeluaan tuetaan muilla hänelle parhaiten soveltuvien tukitoimien.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvien osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Somerolla maahanmuuttajaoppilaalle opetetaan oppiainetta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. Valmistavassa opetuksessa oppilaan suomen kielen kehittymiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Oppilaalla on mahdollisuus oppia suomen kieltä sekä ohjatuissa opetustilanteissa että luonnollisissa viestintätilanteissa suomenkielisten oppilaiden ja koulun aikuisten kanssa. Opetuksen tavoitteena on tukea niitä valmiuksia, jotka mahdollistavat oppilaan siirtymisen perusopetukseen. Kaikkia kielen eri osa-alueita pyritään kehittämään tasapainoisesti.

Opetus noudattaa soveltuvien osin Someron perusopetuksen suomi toisena kielenä -opetussuunnitelmaa. Suomi toisena kielenä -opetus ei valmistavalla luokalla rajoitu suomi toisena kielenä -oppiaineeseen, vaan suomen kielen rakenteita, käsitteistöä ja sanastoa opetetaan ja opitaan kaikilla oppitunneilla. Opetuksen sisällöissä huomioidaan oppilaan oletettu perusopetuksen vuosiluokka sekä eri oppiaineiden keskeinen käsitteistö.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Esiopetuksessa kannustetaan ja tuetaan valmistavassa opetuksessa olevien lasten huoltajia vaalimaan omaa kieltään ja kulttuuriaan kotona. Esiopetuksessa opetellaan ryhmässä olevien lasten äidinkiellillä tervehdyksiä, lauluja ja loruja.

Oppilaan oman äidinkielen opetusta annetaan mahdollisuuksien mukaan. Sen tavoitteena on tukea ja edistää oman äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle toiminnalle. Omakielinen opettaja voi tukea oppilasta oppiaineissa ja nivelvaiheessa siirryttäessä perusopetukseen. Somerolla maahanmuuttajaoppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa soveltuvin osin Opetushallituksen suositusta maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavassa opetuksessa noudatetaan vieraan kielen opinnoissa Someron kaupungin opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään opetustoimen kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet määrittävät voidaanko vieraan kielen opiskelua sisällyttää opinto-ohjelmaan.

Kolmasluokkalaisten ikäisten tai sitä vanhempien maahanmuuttajaoppilaiden opinto-ohjelmaan sisältyy ensimmäisen vieraan kielen opiskelu. Vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen (Somerolla ruotsin kieli) opetus järjestetään yhteistyössä koulun kieltenopettajien kanssa. Valmistavan luokan oppilaat osallistuvat vieraan kielen opetukseen ikätason ja taitojensa mukaan. Koulussa tehdään tiivistä yhteistyötä kieltenopettajien kanssa.

Yläkouluikäisenä maahan muuttanut oppilas voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen (B-ruotsin) opiskelusta. Jos oppilas on käynyt peruskoulun vuosiluokkia 1–6, oppilasta ei pääsääntöisesti vapauteta.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Muiden oppiaineiden opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan ikä, aikaisemmat opinnot, kielelliset valmiudet ja opiskelumahdollisuudet. Opetuksen tavoitteena on antaa riittävät suomen kielen valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten ja suomalaisen koulukulttuurin omaksuminen.

Kaikkien oppiaineiden opiskelussa valmistavassa opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin Someron kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Eri oppiaineiden sisällöt valitaan ennakoiden sitä vuosiluokkaa, jolle oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen. Opetusta eriytetään tarpeen mukaan. Huomiota kiinnitetään opetus- ja opiskelumenetelmiin, jotka saattavat vaatia paljon tottumista eri koulukulttuureista tuleville maahanmuuttajille.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknisiä taitoja ja tiedonhakuaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Oppimisympäristöä suunniteltaessa otetaan huomioon oppimisen eheyttäminen ja eriyttäminen. Esiopetuksessa oppimisympäristöön ja toimintamuotoihin kiinnitetään erityistä huomiota, jotta ne tukisivat sekä suomenkielen että äidinkielen oppimista.

Someron perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tutustutaan monipuolisesti koulun lähiympäristöön ja sen asiointikohteisiin. Tilat, välineet ja materiaalit pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen työskentelyyn. Lisäksi käytetään mahdollisimman paljon Someron liikunta- ja kulttuuripalveluja, kuten esim. jää- ja uimahallia, kirjastoa, museota sekä erilaisia näyttelyjä, teatteri- ym. esityksiä ja konsertteja. Opintokäynnit tukevat oppilaan kotoutumista Somerolle ja suomalaiseen yhteiskuntaan.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon mahdollisuuden mukaan mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppilaan oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla. Esiopetuksen tavoitteena on edistää lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa heidän kiinnostustaan kieliin ja kulttuureihin. Lasten kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruillen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas.

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojään ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Monialaiset oppimiskokonaisuuksia suunniteltaessa lähtökohtana pidetään paikallisuutta, mikä osaltaan tukee kotoutumista. Koulun ulkopuoliset toimijat ovat tässä tärkeässä roolissa. Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissakin suomen kielen taitoa kehittävä näkökulma on keskeinen.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Valmistavan opetuksen alkaessa opettaja tapaa oppilaan ja hänen huoltajansa. Ensimmäisessä tapaamisessa kartoitetaan oppilaan koulunkäynti- ja henkilöhistoria. Tämän yhteydessä täytetään oppilastietolomake. Samalla oppilas ja huoltaja saa tietoa suomalaisesta koulukulttuurista, opetusmenetelmistä, oppilaan arvioinnista ja koulun käytänteistä.

Kaikille perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan opettajan johdolla ja yhteistyössä huoltajien kanssa oma opinto-ohjelma. Opinto-ohjelman laatimisen edellytyksenä on riittävä oppilaan taustan ja valmiuksien tunteminen.

Oppilaan opinto-ohjelmassa tavoitteet asetetaan siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa opetusta. Oppimissisällöt valitaan niin, että ne tukevat oppilaan arkitilanteista selviytymistä, kotoutumista ja auttavat oman identiteetin kehittämisessä.

Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnitetään huomiota perusopetukseen siirtymisen aikatauluun. Oppilaan siirtyessä perusopetusryhmään arvioidaan muun muassa oppilaan valmiudet ja tuen tarve ja hänelle laaditaan jatko-opintosuunnitelma.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Esi- ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaille kuuluu kaikki samat tuen muodot kuin esi- ja perusopetuksen muille oppilaille. Esiopetuksen valmistavassa opetuksessa voidaan lapsen tarpeiden mukaan tarjota erilaisia tukitoimia, joita ovat mm. ryhmä- tai henkilökohtainen avustaja, yksilö- tai pienryhmäohjaus sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut.

Perusopetuksessa oppilaalle annetaan tarvittaessa mm. tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta sekä muita oppilashuollollisia tukitoimenpiteitä. Tukitoimet kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan.

Jos annettu tuki ei riitä, on tarpeen kartoittaa oppilaan tehostetun tai erityisen tuen tarve (perusopetuksen kolmiportaisen tuen malli). Erityiseen tukeen siirtyminen joko kokonaan tai osittain on mietittävä tarkoin ja mahdollisimman moniammatillisesti. Vielä pitkään peruskielitaidon oppimisen jälkeen vieras kieli saattaa vaikeuttaa huomattavasti abstraktin ja erityissanastoa sisältävän kielen ymmärtämistä ilman, että kyseessä olisi varsinainen oppimisvaikeus.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineksen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Someron kaupungin perusopetukseen valmistavaa opetusta eriytetään oppiaineiden sisältöjen valinnalla, vaihtelevilla työtavoilla ja opetusmenetelmillä sekä opetusjärjestelyiden avulla (esim. oppilaan integrointi perusopetuksen ryhmiin). Oppilaan opiskelu- ja työskentelytaitojen harjoitteluun ja oppimiseen valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityisesti huomiota. Nämä taidot ovat mm. yhteistyötaitot ja ryhmän jäsenenä toimiminen, sääntöjen noudattaminen sekä ohjeiden kuunteleminen ja niiden mukaan toimiminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään perusopetukseen valmistavassa opetuksessa mahdollisuuksien mukaan erilaisissa oppimistilanteissa ja eri oppiaineissa.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Esiopetuksessa yhteistyö huoltajien kanssa perustuu kasvatuskumppanuuteen. Huoltajien kuuleminen, kunnioittaminen, luottamus ja vuorovaikutuksellinen dialogi ovat tärkeitä asioita Someron esiopetuksessa ja muussa varhaiskasvatuksessa. Alkukeskustelun ja siirtopalaverien tärkeyttä korostetaan, koska näiden keskustelun kautta saadaan tärkeää tietoa lapsesta sekä hänen mahdollisista erityistarpeistaan. Alkukeskusteluissa ja muissa yhteistyöpalavereissa vanhempien kanssa käytetään tulkkia tarpeen mukaan. Säännölliset tapaamisen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman puitteissa tarjoaa mahdollisuuden huoltajille tuoda esille omaa lastaan koskevia asioita sekä esiopetuksen toiminnassa mahdollisesti tarpeen otettavia seikkoja.

Valmistavassa opetuksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Vanhempia tavataan säännöllisesti. Yhteistyön lähtökohtana on eri osapuolien kunnioitus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Molemminpuolisessa vuorovaikutustilanteessa oppilaan huoltajat saavat tietoa koulun käytännöistä, suomalaisesta koulukulttuurista, opetusmenetelmistä ja arvioinnista. Valmistavan opetuksen opettaja saa tietoa oppilaan aikaisemmasta koulunkäynnistä, henkilöhistoriasta, perheen tavoista ja kotikulttuurista sekä huoltajien suomalaisessa koulussa opiskelua koskevista odotuksista ja toiveista. Arviointikeskusteluissa käydään läpi, miten oppilaan koulunkäynti on edennyt suhteessa opinto-ohjelman tavoitteisiin ja tavoitteet päivitetään.

Vanhempia tavataan myös koulussa järjestettävissä juhlissa ja tapahtumissa. Perheet ohjataan mahdollisen omakielisen tukimateriaalin käyttöön. Yhteistyöhön huoltajien kanssa käytetään tulkkipalveluita tarpeen mukaan. Koollekutsutuissa tapaamisissa käytetään aina ammattitulkkiä. Tulkkina ei käytetä lasta, ja mahdollinen oman kielen opettaja on niissä opetusalan asiantuntijana, ei tulkkina.

Yhteistyö muiden oppilasta opettavien opettajien (esim. laaja-alainen erityisopettaja, luokan- tai aineenopettaja, äidinkielen opettaja) ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa on oleellista valmistavan opetuksen aikana. Opettajan välistä yhteistyötä on tarpeen tehdä myös oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen toiseen kouluun, uuteen koulun tutustumiselle on varattava riittävästi aikaa.

6.3 Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennalta ehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Koulu yhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksyttyä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määräajassa. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista. Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Koulun oppilashuollon palvelut ovat perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden käytössä. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa yleisistä, kaikille oppilaille tarjottavista palveluista. Keskeistä oppilashuoltotyössä on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen sekä tukitoimien suunnitteleminen yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa. Huoltajille kerrotaan suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista sekä vanhempaintapaamisissa että oppilaskohtaisissa keskusteluissa.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilaanohjauksessa noudatetaan Someron kaupungin oppilaanohjauksen suunnitelmaa. Oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, koulunkäyntikulttuurista ja jatko-opiskelumahdollisuuksista. Valmistavassa opetuksessa painotetaan oppimaan oppimisen taitoja sekä sosiaalisia taitoja. Yksilölliset ohjauksen tarpeet kartoitetaan ja tavoitteet ja toteutus kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan.

Perusopetukseen siirtymistä pohjustetaan koko valmistavan opetuksen ajan tekemällä paljon yhteistyötä sen luokan kanssa, johon oppilas tulee siirtymään valmistavan opetuksen jälkeen. Tulevalle opettajalle kerrotaan lisäksi oppilaan edistymisestä ja tuen tarpeesta.

Jos perusopetukseen siirtyvä oppilas vaihtaa samassa yhteydessä koulua, hänen kanssaan tutustutaan vastaanottavaan kouluun sekä järjestetään mahdollisesti tutustumisjakso. Lisäksi huolehditaan siitä, että oppilaan opiskelun järjestämisen kannalta oleellinen tieto siirtyy uuden koulun maahanmuuttajaopetuksesta vastaaville henkilöille.

Oppilaan siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tulee tukea oppilaanohjaajien ja toisen asteen oppilaitosten opinto-ohjaajien sekä opettajien välisellä yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oppimispolun määrätietoinen ohjaaminen ja tukeminen edellyttävät kaikkien osapuolien joustavaa yhteistyötä.

6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitotapauksissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai

laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustieteellistä keskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikaerottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpidoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytetään perusopetuksen suunnitelmaa kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että valmistavan opetuksen oppilas ja hänen huoltajansa ymmärtävät, mitä kasvatustieteellinen ja kurinpidolliset toimet tarkoittavat ja miksi niitä mahdollisesti käytetään oppilasta koskevilla tilanteilla.

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Oppilaalle ja hänen huoltajilleen annetaan tietoa arvioinnin periaatteista, tavoitteista sekä menetelmistä. Oppilaan edistymistä arvioidaan hänelle laaditun oman opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden mukaisesti. Opinto-ohjelmaan kirjatut yksilölliset tavoitteet toimivat arvioinnin perustana. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta sekä suomen kielen taito. Oppilaan edistymisen arvioinnissa käytetään monipuolisia, joustavia ja oppilaan tilanteeseen sovitettuja menettelytapoja, kuten arviointikeskustelua ja itsearviointia. Sen lisäksi arviointitapoja ovat jatkuva havainnointi luokassa sekä oppilaan tekemät kirjalliset ja suulliset tehtävät.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Lukukausittaista arviointia ei anneta todistuksen muodossa, vaan valmistavan opetuksen oppilas saa valmistavan opetuksen päättyessä osallistumistodistuksen, johon merkitään perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opiskellut oppiaineet ja niiden laajuus.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärään mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärään mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Valmistavan opetuksen oppilaalle voidaan antaa erillinen todistus perusopetuksen oppiaineen osakokonaisuuden suorittamisesta. Oppiainekohtaista arviointia tehdään mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Oppilaan itsearviointia toteutetaan valmistavan opetuksen aikana. Oppilaan siirtyessä perusopetuksen oppilaaksi, on hänen mahdollista edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaisesti.